

**KUOPION
KULTTUURIHISTORIALLINEN MUSEO**

Kauppakatu 23 70100 Kuopio

13.12.2017

Kuopion kaupunki
KT-suunnittelu
Suunnittelupäällikkö Ari Räsänen

LAUSUNTO KAUPPAKADUN JA KUNINKAANKADUN YLEISSUUNNITELMASTA

Kaupunkirakennelautakunta on hyväksynyt 1.11.2017 Kauppakadun ja Kuninkaankadun yleissuunnitelman jatkosuunnittelun pohjaksi. Katusuunnitelmat on tarkoitus asettaa julkisesti nähtäville alkuvuodesta 2018. Kunnallistekninen osasto on pyytänyt museolta lausuntoa suunnitelmasta 13.11.2017.

Katusuunnitelma käsittää Kauppakadun osuuden välillä Vuorikatu–Maaherrankatu ja Kuninkaankadun osuuden välillä Minna Canthin katu–Kauppakatu. Kadut kuuluvat Kuopion vuonna 1775 laaditun asemakaavan pääkatuihin. Kuninkaankadun osalta myös kadun nimi periytyy jo tältä ajalta. Suunnittelualue sijaitsee kokonaisuudessaan valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä Kuopion Snellmanin puisto, tuomiokirkko ja puukorttelit (lisätietoa: www.rky.fi).

16.10.2017 päivätty yleissuunnitelma käsittää asemapiirroksen merkintöineen ja havainnekuvia. Näiden pohjalta syntyy Kuninkaankadun osuuden osalta vaikutelma, että katualue ei enää kunnolla hahmotu pääkadun (14,2 m) levyisenä. Tähän vaikuttavat erilaiset kiveystyypit, pollaririvi ja valaisinpylväslinjaus. Jatkosuunnittelussa asiaan on syytä kiinnittää huomiota, sillä Kuninkaankadun on alueen historiallisen kaupunkikuvan kannalta tärkeää säilyttää pääkadunomainen katutila. Kuopion kulttuuriympäristöohjelman toimenpidesuosituksessa on osaltaan tuotu esiin keinoja Kuopion keskustan katutilojen historiallisen luonteen säilyttämiseksi (kohde 1, Kuopion keskustan ruutukaava). Sinällään suunniteltu autoliikenteen rajoittaminen sopii kyseiselle katuosuudelle hyvin.

Kauppakatu on tarkoitus muuttaa kaduksi, jolla jalankulku-, pyöräily- ja ajoneuvoliikenne sekoittuvat. Snellmanin puiston kulmauksien osalta katutila vaikuttaa nyt levenevän hieman liiaksi. Snellmanin puiston muurin viistot kulmaukset voidaan hyvin tuoda nykyistä selkeämmin esiin. Jotta katujen risteyksistä ei muodostu tilana torimaisia, pitää museo tärkeänä että katutila ja puistokorttelin kulmaukset rajautuvat toisistaan pollareiden lisäksi myös kiveystyypin vaihdoksella tai selkeän rajauskiveyksen käytöllä.

Kauppakadun valaistuksen osalta on esitetty kahta vaihtoehtoista ratkaisua: pylväsvalaisimia tai vaijereihin kiinnitettyjä valaisimia. Vaijerit kiinnitettäisiin pääosin rakennuksiin ja osin pylväisiin. Kauppakadun katuosuudella on useita vanhoja arvokkaita kivitaloja. Vaijerien kiinnittäminen niihin on todennäköisesti teknisesti kannalta ongelmallista. Lisäksi ratkaisulle ei löydy Kuopiossa kaupunkikuvan historiaan pohjautuvaa perustetta. Tältä pohjalta museo puoltaa ensisijaisesti valaisinpylväiden käyttöä.

Museolta pyydetään erikseen kannanottoa Kauppakadulla sijaitsevasta, 1930-luvulta peräisin olevasta valaisinpylvästä. Pylväässä on talvisodan aikaisessa pommituksessa syntyneitä sirpalevaurioita. Pylväs jää vaille varsinaista käyttöä. Vaihtoehtona nykyiselle sijainnille esitetään pylvään siirtämistä Kuninkaankadulle talvisodan pommituksen uhrien muistolaatan kohdalle. Pylvään säilyttämistä voidaan pitää historialliselta kannalta tärkeänä. Museo pitää mahdollisena sekä pylvään säilyttämistä nykyisellä paikallaan että sen siirtoa muistolaatan läheisyyteen.

Arkeologista kulttuuriperintöä ei ole juurikaan otettu huomioon kaupunkisuunnittelussa ja maankäytössä Kuopion kaupungin keskusta-alueella. Muinaismuistola-ki koskee Museoviraston määrittelyn mukaan ensisijaisesti ennen 1700-lukua perustettuja kaupunkeja ja niiden isoonvihaan (1713–1721) mennessä rakennettuja alueita. Tätä nuorempia kaupungin kulttuurikerrosten merkitystä ei pidä aliarvioida. Mahdolliset säilyneet kulttuurikerrokset ja rakenteet esineineen voivat tuoda uutta tietoa kaupungin asutushistoriasta ja arkielämästä, jota kirjalliset lähteet eivät kattavasti tarjoa.

Suunnittelualue rajautuu Snellmaninpuiston länsi- ja pohjoissivujen katualueille. Puiston paikalla on sijainnut 1700- ja 1800-luvulla kaupungin hallinnon ja kaupan keskus, Suurtori eli Kustaantori. Toria ympäröineet korttelit ovat olleet asutettuja lähes kokonaan 1790-luvulle mennessä. Torin lounaiskulmassa Kuninkaankadun varrella on myös sijainnut n. 1770–1850-luvuilla kivirakenteinen lääninkonttori ja -rahasto sekä luoteiskulmassa ruiskuhuone. Lisäksi alueella on otettava huomioon talvisodan aikaiset tapahtumat (sirpalesuoja ja pommitus).

Kuninkaankadun ja Kauppakadun yleissuunnitelman perusteella Kuopion kulttuurihistoriallinen museo edellyttää arkeologista valvontaa eli rakennustöiden aikaisista maankaivun seurantaan. Toimenpiteellä pyritään turvaamaan mahdollisten historiallisten kerrosten ja rakenteiden dokumentointi sekä löytöjen talteenotto ja sitä kautta maankäyttöhistorian ja muodostumisprosessien parempi ymmärrys. Arkeologisella valvonnalla voi olla vaikutuksia töiden kulkuun mahdollisten keskeytysten muodossa.

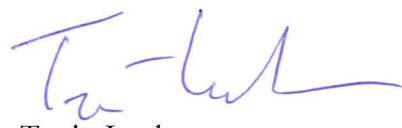
Toteutussuunnitelma on toimitettava hyvissä ajoin ennen töiden alkua tiedoksi Kuopion kulttuurihistorialliselle museolle ja sovittava valvonnan aikataulusta.

Merja Heiskanen
museonjohtaja

Tytti Räikkönen-Partanen
intendentti

Tapio Laaksonen
yli-intendentti

TIEDOKSI Museovirasto
Pohjois-Savon ELY-keskus